

**UCHWAŁA NR XXXV/293/2017
RADY MIEJSKIEJ W KORFANTOWIE**

z dnia 29 listopada 2017 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2018 – 2020.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. 2017 r., poz. 1875)) i art. 176, art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. 2017 r., poz. 697, 1292) uchwała się, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się do realizacji Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2018-2020, który stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Korfantowa.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem 01 stycznia 2018 roku.

Przewodniczący

Ryszard Duś

Gminny Program Wspierania Rodziny

na lata 2018 – 2020

I. Wprowadzenie

Rodzina to naturalne środowisko wychowawcze dziecka, które wpływa na jego osobowość, przekazując mu swój system wartości, tradycje, ukierunkowując jego aktywność i postępowanie na całe życie. Prawidłowo funkcjonująca rodzina konsekwentnie i z powodzeniem spełnia swoje zadania i stanowi dla swoich członków, przede wszystkim dzieci, źródło poczucia własnej wartości i bezpieczeństwa. Problemy występujące w rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Szczególnej uwagi wymagają dzieci i młodzież z rodzin niewydolnych wychowawczo. Dysfunkcje rodziny spowodowane w głównej mierze uzależnieniami, przyczyniają się do powstawania znacznych strat rozwojowych dzieci żyjących w tych rodzinach. Niewydolność rodziców zaburza zaspokajanie podstawowych potrzeb rozwojowych dziecka, prowadzi między innymi do niepowodzeń szkolnych oraz izolacji społecznej.

Rozwój emocjonalny i intelektualny młodego pokolenia zależy od prawidłowo spełnianej funkcji przez środowisko rodzinne. Niskie dochody rodziny, powodujące sytuacje, w których nie będzie ona w stanie własnym staraniem zaspokajać podstawowych potrzeb życiowych, to tylko jeden z czynników prowadzących do wykluczenia społecznego. Dodatkowymi problemami są często alkoholizm, przemoc, przestępczość, demoralizacja i niedostosowanie społeczne. Rodzina, jako naturalne środowisko rozwoju dziecka, przeżywając trudności w opiekowaniu się i wychowaniu dzieci, wymaga wsparcia dla dobra nie tylko dzieci, ale też wszystkich jej członków. Przywrócenie prawidłowego funkcjonowania rodzin jest też największym zyskiem dla społeczności lokalnej, w każdej sferze życia.

Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2018 – 2020 jest utworzenie spójnego systemu wsparcia rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, w celu przywrócenia im zdolności do wypełniania tych funkcji, przez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci.

Realizowane w ramach niniejszego Programu zadania koncentrować się będą nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie, również w sytuacjach, gdy dziecko umieszczone zostanie poza rodziną biologiczną, w celu umożliwienia mu powrotu do tej rodziny.

Zadania przyjęte do realizacji w ramach niniejszego Programu są spójne z kierunkami działań przyjętymi w szczególności w następujących aktach prawnych:

- a) ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 697, 1292) - **dalej zwaną ustawą o wspieraniu rodziny**,
- b) ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1769, 1988) - **dalej zwaną ustawą o pomocy społecznej**,
- c) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1390) - **dalej zwaną ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie**,
- d) ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r., poz. 487) - **dalej zwaną ustawą o wychowaniu w trzeźwości**,
- e) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2017 r., poz. 783, 1458) - **dalej zwaną ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii**.

II. Adresaci

Adresatami Programu są dzieci i rodziny z terenu miasta i gminy Korfantów,

a w szczególności rodziny przeżywające trudności w sferze opiekuńczo – wychowawczej, w których wychowują się dzieci oraz rodziny, z których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej.

III. Diagnoza

Ośrodek Pomocy Społecznej w Korfantowie otacza opieką 208 rodzin; w tej grupie jest 67 rodzin z dziećmi. W 11 rodzinach występują problemami opiekuńczo – wychowawcze. W rodzinach tych wychowuje się 24 dzieci. W 2016 roku Ośrodek zatrudnił asystenta rodziny, pod opieką którego znajdowało się 15 rodzin.

Tabela 1

Struktura rodzin z dziećmi objętych pomocą Ośrodka Pomocy Społecznej w Korfantowie

Rodziny	Liczba rodzin
z dziećmi do 6 r. ż.	34
z dziećmi do 18 r. ż.	67
wielodzietne	24
niepełne	22
z dzieckiem niepełnosprawnym	8

Tabela 2

Rodziny objęte pomocą Ośrodka Pomocy Społecznej w Korfantowie z podziałem na liczbę dzieci w rodzinie

	Liczba dzieci w rodzinie							
	1 dziecko	2 dzieci	3 dzieci	4 dzieci	5 dzieci	6 dzieci	7 dzieci	8 dzieci i więcej
Liczba rodzin	20	23	17	5	1	1	-	-

Najczęstszym powodem korzystania przez rodziny ze świadczeń pomocy społecznej są niskie dochody, bezrobocie, a także bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i

w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Z uwagi na sytuację ekonomiczno - gospodarczą gminy Korfantów oraz ubogą infrastrukturę, osoby w wieku produkcyjnym nie mają wielkich szans na podjęcie zatrudnienia na terenie gminy. Aktualnie na terenie gminy Korfantów jest 292 osoby bezrobotne /źródło: PUP w Nysie – Struktura bezrobocia z podziałem na gminy powiatu nyskiego, stan na 31.12.2016r./

Tabela 3

Powody korzystania przez rodziny ze świadczeń pomocy społecznej

	Powody do korzystania przez rodziny ze świadczeń pomocy społecznej				
	ubóstwo	bezrobocie	bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych	Bierność w prowadzeniu gospodarstwa domowego	inne
Liczba rodzin	115	150	4	4	-

Ośrodek Pomocy Społecznej w Korfantowie prowadzi ścisłą współpracę z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych poprzez kierowanie osób uzależnionych do prac komisji. Ponadto rodziny dotknięte przemocą kieruje się do Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw przemocy oraz grup roboczych.

W 2016 roku Zespół Interdyscyplinarny prowadził 40 Niebieskich Kart.

U wielu rodzin objętych pracą socjalną lub nadzorem kuratora występują liczne problemy w opiece nad dziećmi: zaniedbywanie nauki, nie realizowanie obowiązku szkolnego, zagrożenie demoralizacją, niska samoocena, złe warunki socjalno – bytowe, uzależnienie od alkoholu rodziców.

Brak odpowiedniego, specjalistycznego wsparcia dla tych rodzin powoduje potencjalne zagrożenie związane z koniecznością umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej.

W gminie Korfantów w 2016r. w rodzinach zastępczych przebywało 13 dzieci:

·6 dzieci w rodzinach zastępczych spokrewnionych,

·7 dzieci w rodzinach zastępczych zawodowych,

Na terenie naszej gminy funkcjonuje również 1 rodzina zastępcza zawodowa, w której w zależności od potrzeb przebywa po kilkoro dzieci najczęściej z poza terenu gminy.

Mamy także 1 dziecko umieszczone w placówce opiekuńczo – wychowawczej.

Analiza SWOT

Mocne strony:

Zespół placówek i instytucji z pracownikami posiadającymi odpowiednie doświadczenie i wiedzę:

- Placówki oświatowe (przedszkola, szkoły, świetlice szkolne);
- wykwalifikowana kadra pedagogiczna i „pomocowa”;
- Ośrodek Pomocy Społecznej;
- Komisariat Policji;
- istniejące placówki opiekuńczo-wychowawcze na terenie powiatu nyskiego;
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
- Kuratorzy sądowi;
- realizacja programów profilaktycznych przez różne podmioty;

Słabe strony:

brak środków finansowych na realizację zadań wynikających z ustawy o wsparciu rodziny i systemie pieczy zastępczej;

- brak grup samopomocowych;
- brak świetlic socjoterapeutycznych;
- brak wystarczających środków finansowych na zagospodarowanie czasu wolnego dzieci;
- długi czas oczekiwania na poradnictwo specjalistyczne;
- niewystarczające środki finansowe na pokrycie kosztów utrzymania dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i w rodzinach zastępczych;
- brak umiejętności u wielu rodziców pełnienia funkcji opiekuńczo-wychowawczych wobec dzieci, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych;
- wyuczona bezradność i roszczeniowość (wzorce pokoleniowe);
- uzależnienie od pomocy instytucjonalnej;
- różne uzależnienia członków rodziny (alkohol, narkotyki, internet, seks...);
- narastająca przestępczość, przemoc;
- brak lokali socjalnych i mieszkań chronionych;
- rozpad związków (separacja, rozwody, wyjazdy za granicę);
- obarczanie samorządów nowymi zadaniami.

Zagrożenia:

- duża liczba osób korzystających ze wsparcia Ośrodka Pomocy Społecznej;
- zwiększone zjawiska wykluczenia społecznego;
- wzrost liczby rodzin dysfunkcyjnych
- wzrost patologicznych zachowań wśród dzieci i młodzieży;

- brak zaplecza zabezpieczającego egzekucje eksmisji sprawców przemocy w rodzinie;
- niewystarczające umiejętności interdyscyplinarne;
- skomplikowane procedury pozyskiwania środków finansowych z Unii Europejskiej;

Szanse:

- wymiana informacji z innymi gminami, korzystanie z dobrych wzorców;
- możliwość pozyskiwania dodatkowych funduszy z Unii Europejskiej i rządowych programów;
- możliwość zlecenia niektórych zadań organizacjom pozarządowym.

ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Program Wsparcia Rodziny i Systemie Pieczy Zastępczej, dalej zwany Programem, jest dokumentem przewidzianym do realizacji na lata 2018 – 2020. Jego kluczowym celem jest stworzenie spójnego systemu środowiskowej pracy opiekuńczo – wychowawczej, dzięki któremu zwiększą się szanse życiowe dzieci z zaniedbanych środowisk bez konieczności zrywania więzi z rodziną.

Pierwszym i priorytetowym celem niniejszego Programu jest to, aby dziecko miało prawo rozwijać się w rodzinie naturalnej, biologicznej. Zawiera on propozycje skorelowanych działań, zarówno profilaktycznych, jak i zmniejszających skutki patologii, skierowanych do rodzin, które wymagają pomocy nie tylko materialnej, ale głównie socjalnej oraz specjalistycznej (psychologicznej, prawnej, pedagogicznej). Proponowane działania mają za zadanie wesprzeć rodzinę z „grupy ryzyka”, w pełnieniu jej podstawowych funkcji, w myśl zasady, że w pierwszej kolejności wykorzystywane powinny być zasoby i możliwości własne rodziny.

Najważniejsze z tych działań to:

1. edukowanie rodziców, poprzez dostarczenie im wiedzy o prawidłowościach lub nieprawidłowościach funkcjonowania rodziny i ich znaczenia dla rozwoju dziecka,
2. wspieranie, m. in. poprzez poradnictwo,
3. konsultacje dla osób zgłaszających problemy wychowawcze z dzieckiem,
4. treningi umiejętności życiowych.

Pomoc udzielana dziecku i rodzinie będzie obejmować:

- bezpośrednie kontakty z rodziną i dzieckiem,
- mediacje i negocjacje dotyczące ich postępowania i korekty sytuacji,
- pomoc doraźną tj.:
 - pomoc materialną,
 - pomoc w napisaniu podania, pisma, prośby itp.,
 - pomoc w załatwieniu spraw urzędowych,
- pomoc długofalową:
 - objęcie rodziny pracą socjalną szeroko rozumianą,
 - objęcie dziecka opieką przez placówkę wsparcia dziennego,
 - zorganizowanie indywidualnych lub grupowych zajęć terapeutycznych,
 - udzielanie porad w sprawach życiowych, związanych z prowadzeniem gospodarstwa domowego, budżetu rodzinnego, pielęgnacją i zdrowotnymi potrzebami dzieci,
 - praca asystenta rodziny.

Drugim celem Programu jest powrót dziecka z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej. Podstawowym zadaniem do realizowania tego celu jest inicjowanie działań niezbędnych do uregulowania sytuacji życiowej rodziny i umożliwienie powrotu dziecka. Rodziny, których dzieci opuszczają zastępcze formy opieki wymagają długoterminowego, systematycznego i specjalistycznego wsparcia w pełnieniu ról rodzicielskich. Realizacja założeń przyjętych w Programie pozwoli udzielić rodzinie szybkiej i skutecznej pomocy, aby dziecko mogło do niej powrócić na stałe.

Dla skutecznego przeciwdziałania zdiagnozowanym problemom Program opiera się na zasadach:

1. Podejmowania wczesnych działań profilaktycznych zanim narosną problemy.
2. Pracy z dzieckiem w jego środowisku rodzinnym.
3. Szybkim działaniu nakierowanym na powrót dziecka do rodziny naturalnej.
4. Pracy z młodzieżą zapobiegająca ich wykluczeniu społecznemu.

Zadania i realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny

1. Harmonogram i plan realizacji działań

Cel strategiczny 1.

Budowa systemu pomocowego i wzmocnienie rodziny wymagającej pomocy

Cele szczegółowe:

- umożliwienie dziecku wychowania się w rodzinie biologicznej;
- zapewnienie dziecku w sytuacjach kryzysowych opieki w rodzinach zastępczych lub placówkach opiekuńczo-wychowawczych;
- aktywizacja rodziców w celu przywrócenia zdolności (lub nabycia zdolności) pełnienia funkcji opiekuńczo-wychowawczych;
- wzmacnianie funkcji opiekuńczo-wychowawczych rodzin.

CEL OPERACYJNY 1. Wzmacnianie funkcji opiekuńczo - wychowawczych rodzin.

Lp.	Zadania	Realizatorzy	Planowany termin realizacji
1.	Wspieranie rodzin w odzyskiwaniu lub wzmacnianiu prawidłowego funkcjonowania oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.	Ośrodek Pomocy Społecznej, szkoły, przedszkola, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Parafie, organizacje pozarządowe	2018- 2020
2.	Prowadzenie działalności profilaktycznej i edukacyjnej	szkoły, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ośrodek Pomocy Społecznej, Komisariat Policji, organizacje pozarządowe	2018- 2020
3.	Organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez sport, rekreację i kulturę	szkoły, Miejsko Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji, organizacje pozarządowe,	2018- 2020
4.	Współpraca z podmiotami i instytucjami zajmującymi się rodziną i dzieckiem	Ośrodek Pomocy Społecznej, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna. Kuratorzy sądowi	2018- 2020
5.	Pomoc i opieka specjalistyczna	Ośrodek Pomocy Społecznej, Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne, placówki oświatowe, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	2018- 2020

CEL OPERACYJNY 2. Poprawa jakości życia, zapewnienie rodzinom bezpieczeństwa socjalnego

Lp.	Zadania	Realizatorzy	Planowany termin realizacji
-----	---------	--------------	-----------------------------

1.	Udzielanie pomocy finansowej rodzinom żyjącym w trudnych warunkach materialnych	Ośrodek Pomocy Społecznej	2018- 2020
2.	Rozbudowa systemu chroniącego rodzinę przed utratą bezpieczeństwa socjalnego, wsparcie dla rodzin z osobami długotrwale bezrobotnymi	Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Miejski, Powiatowy Urząd Pracy, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny	2018- 2020
3.	Organizacja i koordynacja dożywiania dzieci i młodzieży z terenu Gminy	Samorząd Gminy, Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe	2018- 2020

CEL OPERACYJNY 3. Rozwijanie systemu wsparcia dla rodzin w kryzysie.

Lp.	Zadania	Realizatorzy	Planowany termin realizacji
1.	Budowanie lokalnej infrastruktury i zasobów dla wczesnej interwencji w odniesieniu do osób i rodzin zagrożonych uzależnieniami i przemocą	Samorząd Gminy, Zespół Interdyscyplinarny, Ośrodek Pomocy Społecznej	2018- 2020
2.	Rozwijanie lokalnego systemu poradnictwa, min. psychologicznego, prawnego i socjalnego oraz doskonalenie wczesnej interwencji w sytuacjach kryzysowych.	Ośrodek Pomocy Społecznej, Sąd Rejonowy, Komisariat Policji, kuratorzy sądowi	2018- 2020
3.	Zapewnienie tymczasowego schronienia osobom i rodzinom znajdującym się sytuacji kryzysowej, w tym ofiarom przemocy	Samorząd Gminy, Zespół Interdyscyplinarny,	2018- 2020
4.	Rozszerzanie oferty edukacyjnej działań profilaktycznych dla osób zagrożonych (uzależnionych i ich rodzin) oraz specjalistyczne poradnictwo.	Ośrodek Pomocy Społecznej, szkoły, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	2018- 2020

Cel strategiczny 2

Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących.

CEL OPERACYJNY 1:

Budowanie systemu wsparcia, profilaktyka i edukacja rodzin w tym szczególnie dzieci i młodzieży.

Lp.	Zadania	Realizatorzy	Planowany termin realizacji
1.	Promocja programów profilaktycznych i psychoedukacyjnych skierowanych do rodziców, dzieci i młodzieży	szkoły, Zakłady Opieki Zdrowotnej, Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	2018- 2020
2.	Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez propagowanie działalności klubowej i rozwój placówek wsparcia dziennego.	Placówki oświatowe, Miejsko Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji, świetlice wiejskie	2018- 2020
3.	Promocja i realizacja programów profilaktycznych	samorząd Gminy, szkoły, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,	2018- 2020

		świetlice	
4.	Egzekwowanie zakazu dystrybucji papierosów, alkoholu i narkotyków wśród młodego pokolenia zgodnie z obowiązującymi przepisami	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Komisariat Policji	2018- 2020

Cel strategiczny 3

Podnoszenie standardów pracy służb instytucji pomocowych

CEL OPERACYJNY 1:

Podnoszenie kompetencji służb zajmujących się niesieniem pomocy rodzinom.

Lp.	Zadania	Realizatorzy	Planowany termin realizacji
1.	Podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników * przez udział w szkoleniach specjalistycznych, stażach, studiach podyplomowych, itp. *pomagających rodzinie	Placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, Zakłady Opieki Zdrowotnej, Ośrodek Pomocy Społecznej, itp	2018- 2020

2. Monitoring i ewaluacja Programu

W ramach ewaluacji programu prowadzony będzie monitoring. Głównymi obszarami monitorowania programu będą wyznaczone działania.

Monitoring realizacji programu umożliwi:

- rozpoznanie ilościowe rodzin wymagających pomocy;
- wyznaczanie kierunków działań z rodziną;
- wskazywanie jednostek współpracujących oraz określenie ich zadań;
- ocena rezultatów prowadzonej pracy na rzecz rodziny.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Środki na realizację Programu mogą pochodzić z:

1. budżetu gminy,
2. budżetu państwa,
3. z innych źródeł /np. fundusze unijne/.

Zakończenie

Opieka nad dzieckiem i rodziną jest jednym z kierunków działań lokalnego systemu pomocy społecznej. Skuteczna pomoc dzieciom pozbawionym opieki oraz rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej wymaga skoordynowanego działania różnych instytucji zajmujących się rodziną i dzieckiem. Gminny Program Wspierania Rodziny wyznacza kierunki działania oraz zakłada kontynuację działań uznanych za potrzebne i wartościowe. Opracowany Program pozwoli określić, czy kierunki podjętych działań były właściwe.

Program ma charakter otwarty i będzie systematycznie aktualizowany w miarę pojawiających się potrzeb oraz posiadanych możliwości. W lokalnym systemie działań w obszarze rozwiązywania problemów społecznych wszystkie podmioty są ważne i należy brać ich opinię pod uwagę. Tak rozumiana współpraca zapewni pełne i kompleksowe działanie na rzecz wsparcia dziecka i rodziny.